

Posudek vedoucí na diplomovou práci

Marie Šilhavá: Tvoření úloh žáky

Diplomantka se pro své téma rozhodla na základě své zkušenosti z praxe na střední škole, kde byla inspirována svými vedoucími učiteli praxe a kde si také poprvé tuto aktivitu sama vyzkoušela. Téma tvoření úloh žáky je u nás, pokud je mi známo, dosud formálně nezpracované a přitom je aktuální a důležité. Jeho aktuálnost je vidět i z množství prací, které se mu věnují zejména v zahraničních časopisech, sbornících a odborných knihách. V našem prostředí se o tvorbě úloh žáky mluví vesměs neformálně mezi učiteli, kteří tuto aktivitu používají spíše intuitivně. Výjimku tvoří snad jen výzkum A. Hošpesové a M. Tiché či J. Zhoufa (který se však spíše věnuje tvorbě úloh učitelů nebo studentů učitelství).

Autorka při přípravě své práce prostudovala velké množství literatury týkající se dané problematiky (řada z nich se nakonec do práce ani nedostala), k čemuž přispěl i její několikaměsíční pobyt na univerzitě v Německu. Proto je také velká část literatury použitá v práci právě z této jazykové oblasti. Výsledky rešerše jsou zpracovány ve druhé a třetí kapitole. Zatímco druhá kapitola se zabývá vymezením základních pojmů a zpravidla klinickými výzkumy tvorby úloh žáky, třetí kapitola je orientována didakticky a zpracovává přehledným způsobem, jak tuto aktivitu zařazovat do výuky, proč ji zařazovat (co přináší učitelům i žákům) a do jaké míry i to, jak hodnotit vytvořené úlohy. Tvorba úloh žáky je také dána do souvislosti s požadavky, které klade na výuku matematiky RVP pro základní vzdělávání a pro gymnázia.

Některé výzkumy citované v první části práce inspirovaly diplomantku i pro vlastní výzkumnou sondu, konkrétně pro zjišťování přístupu žáků k matematice a pro hodnocení úloh, které žáci vytvořili. Výsledky, ke kterým dospěla, se též snažila dát do souvislosti s výsledky některých výzkumů, které zmiňuje.

Jádro práce tvoří vlastní výzkum diplomantky zpracovaný ve čtvrté kapitole. Diplomantka si položila několik výzkumných otázek souvisejících s tvorbou úloh žáky (viz str. 56) a hledala odpovědi pomocí dvou základních výzkumných metod: dotazník a test pro žáky (tvorba úloh). Jako doplňkovou metodu použila diplomantka rozhovor s učitelem a s několika žáky. Cílovou skupinu tvořili žáci tří tříd, dvou tříd gymnázia a jedné třídy základní školy. Metodologická část práce je podle mého názoru dostatečně popsána. Autorka se snažila i na několika příkladech ukázat, jakým způsobem vytvořené úlohy analyzovala a hodnotila, což by umožnilo tomu, kdo by chtěl podobný experiment zopakovat, tento způsob použít a ověřit. Některé příklady úloh, které vytvořili žáci, i s jejich hodnocením jsou též uvedeny v příloze práce.

Výsledky své výzkumné sondy zpracovala autorka pomocí několika tabulek, které dále okomentovala. Tabulky obsahují výsledky dotazníku, bodové hodnoty vytvořených úloh a povahu chyb, které se v úlohách vyskytly, pro každého žáka. Průměrné hodnoty, které slouží i pro porovnání výsledků všech tříd, jsou uvedeny v komentáři. Ten dále obsahuje i konstatování, do jaké míry existuje souvislost mezi vztahem k matematice zjišťovaným pomocí dotazníku a kvalitou vytvořených úloh. V této části také autorka dává své výsledky do souvislosti s výsledky výzkumů některých badatelů.

Práce je ukončena závěrem, v němž autorka popisuje svůj dojem z vlastní výzkumné sondy a svůj přístup k problematice tvorby úloh žáky.

Jak jsem uvedla výše, diplomantka prostudovala pro svou práci celou řadu pramenů. To vedlo k tomu, že část věnovaná přehledu literatury je obsáhlejší než část věnovaná vlastnímu výzkumu. Z tohoto pohledu by snad bylo přínosnější, pokud by diplomantka omezila citování

pramenů a věnovala více pozornosti zejména analýze dat získaných ve vlastní výzkumné sondě. Tím by také bylo možné kapitoly 2 a 3 přehledněji strukturovat a omezit opakování podobných citací. Pro diplomanta je samozřejmě velmi obtížné při takto komplexní problematice odlišit hlavní a podružné prameny. Navíc je nutné vzít v úvahu, že téměř všechny prameny byly v cizím jazyce.

Závěr

Předložená práce splňuje kritéria kladená na diplomovou práci. Proto doporučuji, aby byla uznána za práci diplomovou.

V Praze dne 12. 1. 2009